

Mapa stypendiów III

Raport z badania
programów stypendialnych
w Polsce 2019-2020

podsumowanie

Program Moje Stypendium – Fundacja Dobra Sieć

W imieniu zespołu Fundacji Dobra Sieć przedstawiamy Państwu skrócony tekst [raportu z badania „Mapa stypendiów III”](#).

Badania i raport zostały zrealizowane w ramach programu „Moje Stypendium” tworzonego przez Fundację Dobra Sieć w partnerstwie z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności. Głównym jego elementem jest [portal Moje Stypendium](#), będący największym serwisem internetowym o stypendiach w Polsce. Strona jest wiodącym źródłem informacji o możliwościach wsparcia rozwoju uczniów, studentów, artystów i młodych naukowców.

W ramach działań programowych realizujemy także promocję, analizę i ewaluację krajowych oraz zagranicznych programów stypendialnych. Fundacja Dobra Sieć, działająca od 2009 roku, jest liderem w zakresie gromadzenia wiedzy o stypendiach i ewaluacji programów stypendialnych w Polsce, a także współautorem zestawu standardów prowadzenia programów stypendialnych ([Karty zasad dobrego programu stypendialnego](#)) oraz [badań i publikacji nt. systemu stypendialnego](#).

Kwestie definicyjne – co badaliśmy?

Nadrzędnym celem projektu było zdobycie podstawowych informacji dotyczących systemu stypendiów w Polsce, przyznawanych przez organizacje pozarządowe, samorządy (urzędy gmin i miast, urzędy marszałkowskie), uczelnie, szkoły średnie i firmy. Chodzi o **społeczne stypendia krajowe, które nie są realizowane wyłącznie z budżetu państwa czy unijnego**.

Podsumowując, przeprowadziliśmy analizę **segmentu stypendiów społecznych stanowiącego uzupełnienie oferty stypendialnej finansowanej ze środków rządowych bądź unijnych oraz niezwykle trudno uchwytnego ze względu na mnogość działających w jego obszarze instytucji i rodzajów przyznawanych przez nie stypendiów**.

Dlaczego badaliśmy? Cel projektu badawczego

W raporcie badawczym chcieliśmy przedstawić główne cechy krajowych stypendiów społecznych, w tym:

- liczbę i typ organizatorów,
- liczbę programów stypendialnych,
- skalę i rodzaj programów,
- wysokość wsparcia stypendialnego i budżetu przeznaczonego na programy stypendialne,
- ogólną charakterystykę stypendystów.

Szczególnie istotnym aspektem było **dotarcie do informacji o tym, ile wynoszą stypendia, z jakich środków pochodzą finanse organizatorów przeznaczone na stypendia** (np. darowizny, dotacje, środki publiczne etc.), a także **czy programy stypendialne są prowadzone w partnerstwie z innymi podmiotami**.

Było to duże wyzwanie z uwagi na wrażliwość tych danych oraz ograniczoną praktykę w pozyskiwaniu tego typu informacji od organizatorów społecznych programów stypendialnych. **Wiedza dotycząca partnerstw oraz kwestii finansowych jest zatem unikalna.** Nie była ona także przedmiotem analizy w poprzednim raporcie Fundacji Dobra Sieć¹. Tym bardziej cieszymy się, że udało nam się uzyskać odpowiedzi od około 200 organizatorów.

Szczegółowe **badanie systemu stypendiów pozwala na ocenę lokacji środków finansowych przeznaczanych w Polsce na stypendia.** Wiedza ta **umożliwia mądre projektowanie nowych programów, które wypełnią lukę w systemie pomocy.**

Niniejsze badanie – „Mapa stypendiów III” – pozwala również na **analizę jakości programów stypendialnych realizowanych przez polskie organizacje pozarządowe, samorządy i firmy oraz na obserwowanie zmian w strukturze i finansowaniu systemu stypendialnego w Polsce.** Wyniki badań mogą stanowić także użyteczny **argument dla organizatorów programów wsparcia w dyskusji ze stroną rządową nad zmianą prawa dotyczącego stypendiów.**

Bez rzetelnej wiedzy na temat potrzeb polskiej młodzieży i charakterystyki istniejącego systemu stypendialnego, utrudniona jest również **promocja programów stypendialnych.** Zgromadzenie rzetelnych danych pozwala nam dysponować unikalną wiedzą ułatwiającą promocję tego sektora wsparcia, a w przyszłości być może także obserwować trendy zmian w systemie stypendialnym.

Mamy nadzieję, że raport przyczyni się do dalszego rozwoju obszaru stypendialnego, wskaże potencjalne kierunki rozwoju, wyeksponuje dobre praktyki i standardy realizacji programów stypendialnych, a także skłoni do pogłębionej refleksji nad dotychczasowymi rozwiązaniami.

Zapraszamy także do zapoznania się z [pełnym tekstem raportu](#).

---

¹Fundacja Dobra Sieć, „Mapa stypendiów II. Raport z badania programów stypendialnych w Polsce 2017-2018”, Warszawa 2019. Raport powstał na zlecenie i przy wsparciu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Metody badawcze – jak badaliśmy?

Dane z bazy stypendiów krajowych na portalu mojestypendium.pl

Badanie „Mapa stypendiów III” jest oparte przede wszystkim na analizie dostępnych w Internecie danych dotyczących stypendiów krajowych, zarejestrowanych w bazie portalu mojestypendium.pl w okresie 1 stycznia 2019 – 31 grudnia 2020. **Dane te dotyczą aż 735 programów organizowanych przez 581 instytucji.** To imponujący wzrost w porównaniu do danych z lat 2017-2018, gdy wyróżniliśmy 374 instytucje realizujące 494 programy stypendiów krajowych².

Ankiety online

Poznanie dokładnych uwarunkowań systemu stypendialnego w Polsce jest możliwe tylko przez dotarcie do źródła, czyli do przyznających stypendia. W tym celu **zaprosiliśmy organizatorów programów stypendialnych, których oferta znajduje się na portalu Moje Stypendium do wypełnienia ankiet internetowych.** Pełny kwestionariusz dostępny jest w formacie PDF [pod tym linkiem](#).

Jedna ankieta dotyczyła jednego programu stypendialnego, dlatego też instytucje prowadzące kilka programów były zaproszone do wypełnienia ankiety odpowiednią liczbą razy. O udział w badaniu prosiliśmy osoby posiadające pełny dostęp do informacji na temat programu stypendialnego.

Narzędzie badawcze było przygotowane we współpracy z ekspertem zajmującym się ilościową analizą danych, dr Michałem Litwińskim z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Mimo trudnego (z uwagi na pandemię i nierzadko zmieniony tryb pracy) czasu dla organizatorów stypendiów, **udało nam się uzyskać największą liczbę i odsetek pełnych odpowiedzi w historii badań prowadzonych przez Fundację Dobra Sieć.** Ankiety uzupełniło **niemal 200 podmiotów na nieco ponad 500 instytucji, do których wysłaliśmy zaproszenie.**

Dzięki tak dużej liczbie rzetelnych odpowiedzi od realizatorów programów stypendialnych, możemy **zdefiniować luki w systemie pomocy stypendialnej oraz wyeksponować dobre praktyki w zakresie jego realizacji.**

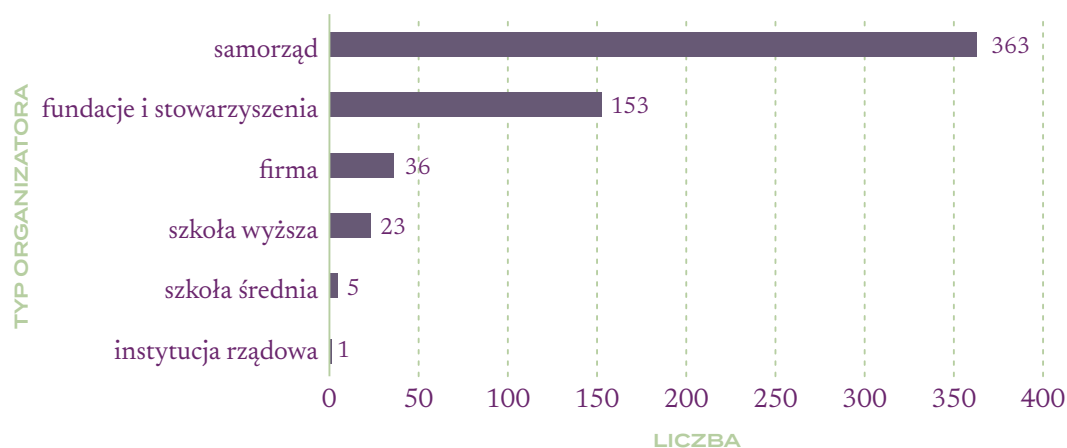
²Tamże, s. 3.

Wyniki badania

Niniejszy, skrócony raport z badań przedstawia podsumowanie wyników „Mapy stypendiów III”. Zapraszamy do lektury szeregu ciekawych, szczegółowych informacji na temat systemu społecznych programów stypendialnych realizowanych w Polsce.

1. Ile jest programów stypendialnych w Polsce?

W okresie 2019-2020 w Polsce działało **735 społecznych programów stypendialnych organizowanych przez 581 instytucji**. Chodzi o **stypendia przyznawane przez samorządy, organizacje pozarządowe, szkoły wyższe i średnie oraz firmy**, z pominięciem stypendiów realizowanych z budżetu państwa (np. stypendia szkolne czy rektora).

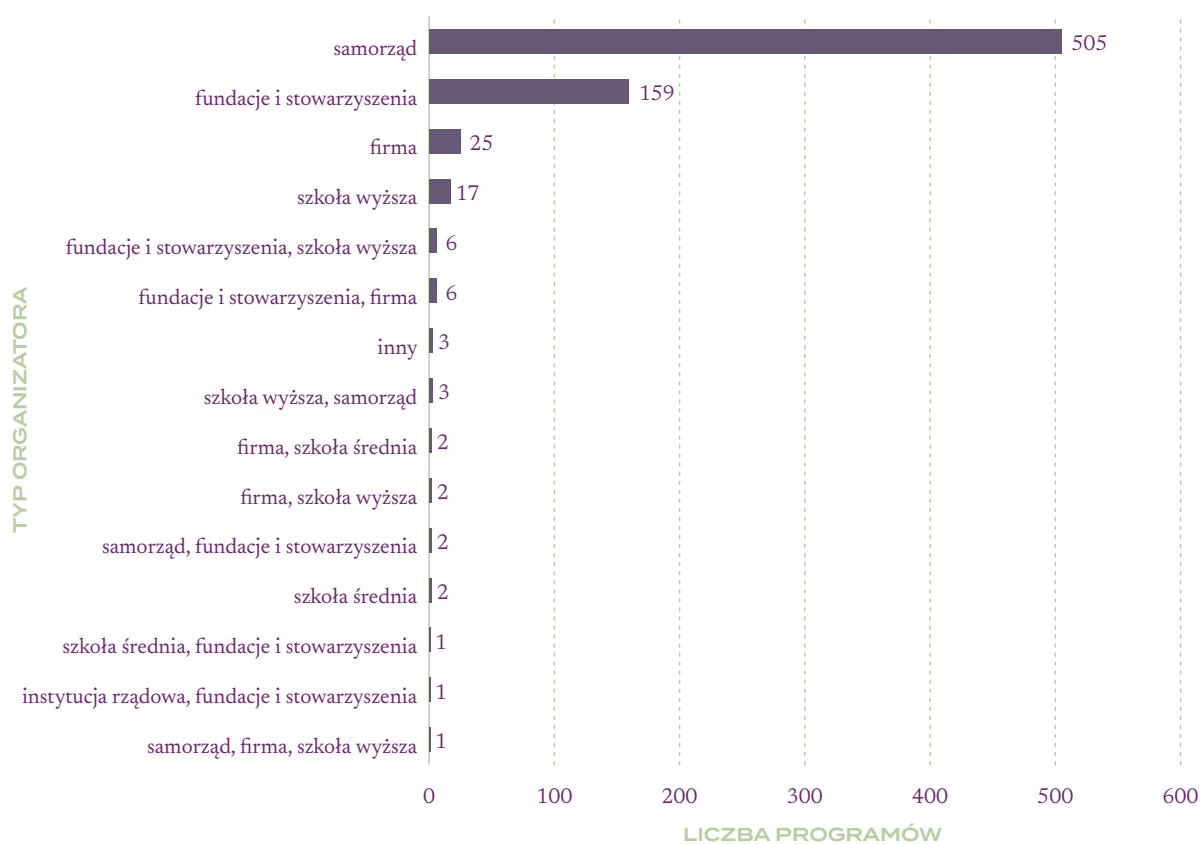

TYPY ORGANIZATORÓW STYPENDIALNYCH

2. Kto przyznaje stypendia w Polsce?

Najwięcej badanych inicjatyw stypendialnych przyznają samorządy i organizacje pozarządowe. W latach 2019-2020 aż **363** jednostki samorządowe i **153** fundacje lub stowarzyszenia udzielały pomocy stypendialnej.

Zdecydowaną większość - aż 711 z 735 badanych programów - prowadzi jedna instytucja bądź jeden typ instytucji. **Samorządy** realizują ponad 500 własnych inicjatyw stypendialnych, zaś organizacje pozarządowe - blisko 160 programów.

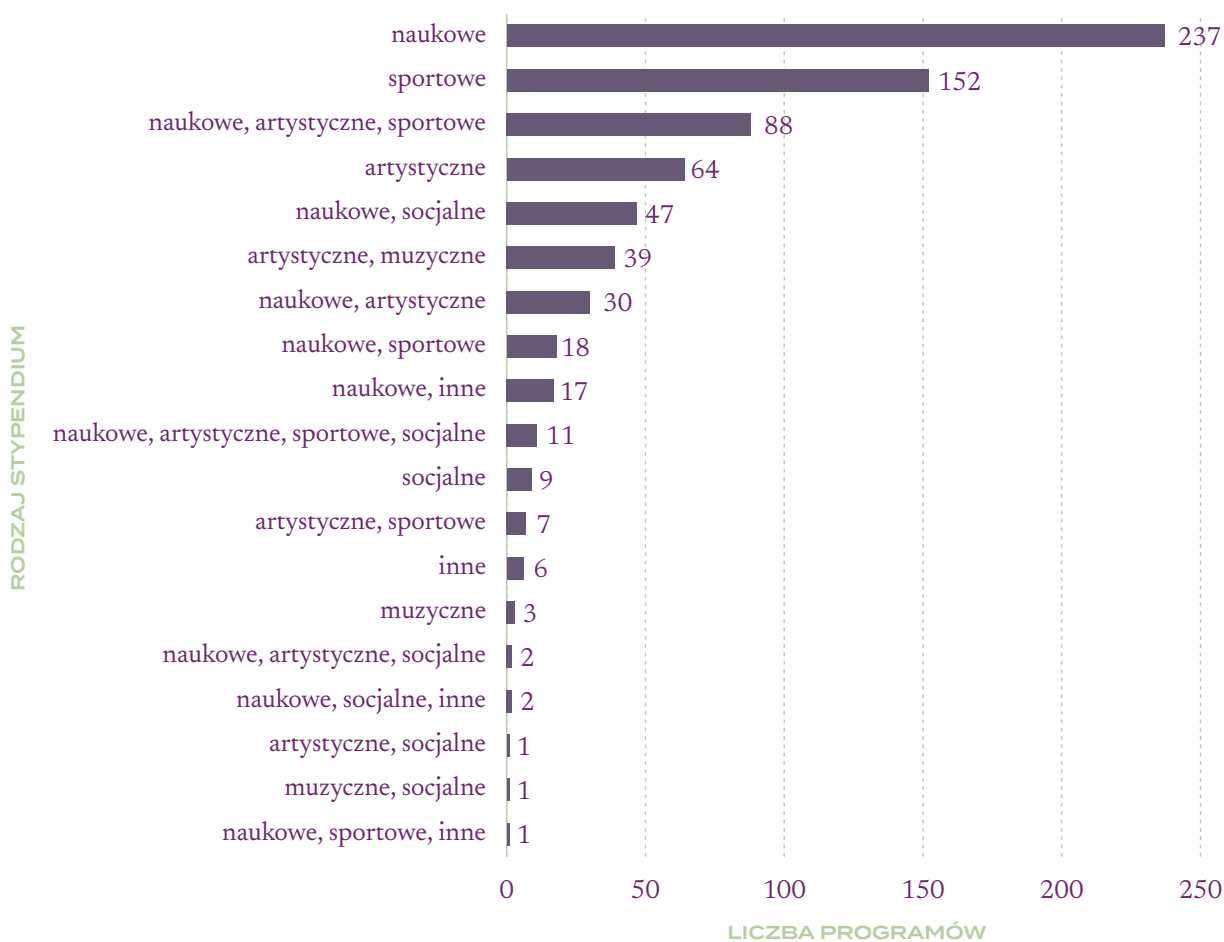
LICZBA PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ POSZCZEGÓLNE TYPY ORGANIZATORÓW

Słabością badanych programów jest mała liczba partnerstw i koalicji. Jedynie 24 z 735 analizowanych inicjatyw budowanych jest w ramach współpracy międzysektorowej.

3. Jaki jest rodzaj badanych stypendiów?

W badaniu wyróżniliśmy:

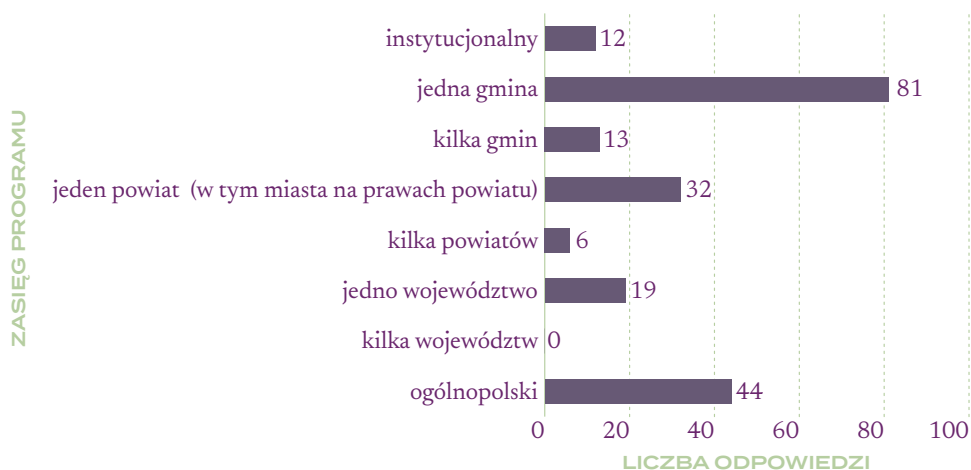
- 237 stypendiów naukowych,
- 152 stypendia sportowe,
- 64 stypendia artystyczne,
- 47 stypendiów socjalnych,
- 88 programów naukowo-artystyczno-sportowych.

RODZAJE STYPENDIÓW W SEGMENTCIE BADANYCH ŚWIADCZEŃ SPOŁECZNYCH

4. Jaki jest zasięg analizowanych stypendiów?

W pytaniu ankietowym o zasięg programu najczęściej badane instytucje wskazały **jedną gminę**. Drugą najpopularniejszą odpowiedzią był **zasięg ogólnopolski**, a trzecią - **jeden powiat** (w tym miasta na prawach powiatu). W stosunku do poprzednich badań, obserwujemy **wzrost regionalizacji stypendiów społecznych**: rośnie liczba programów o zasięgu wojewódzkim, powiatowym czy gminnym, a **zmniejsza się liczba (i proporcja) stypendiów ogólnopolskich**.

ZASIĘG ANKIETOWANYCH PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

Największa liczba programów stypendialnych istnieje na terenie Mazowsza, Śląska oraz Małopolski. Stosunkowo niewiele inicjatyw organizowanych jest zaś w województwach: opolskim i lubuskim. Świadczy to o związku między liczbą mieszkańców oraz placówek edukacyjnych a liczbą stypendiów w danym województwie.

ZASIĘG PROGRAMU	LICZBA
ogólnopolskie	131
dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, mazowieckie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, świętokrzyskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie	1
dolnośląskie, mazowieckie, pomorskie, śląskie	1
lubelskie, mazowieckie	1
dolnośląskie, śląskie	1
lubuskie, wielkopolskie	1
podlaskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, lubelskie	1
SUMA	735

ZASIĘG PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

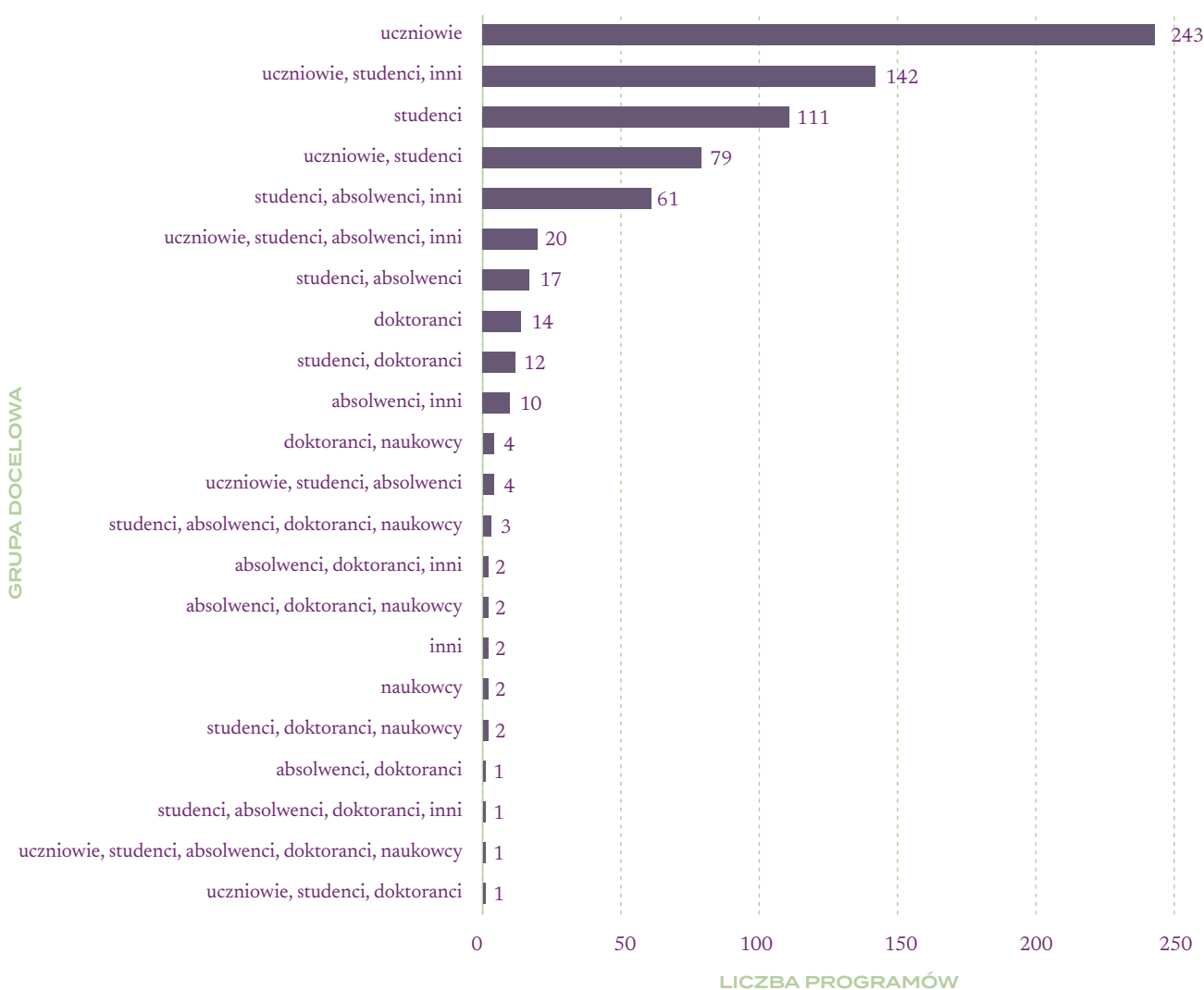

5. Do kogo kierowane są stypendia?

Najwięcej badanych programów stypendialnych dedykowanych jest **uczniom oraz studentom**.

W odpowiedziach ankietowych znaczącą rolę odgrywały także stypendia skierowane dla **doktorantów**.

Wśród **programów otwartych dla kilka grup odbiorców** najczęściej mamy do czynienia ze stypendiami dla uczniów, studentów i innych odbiorców. Stosunkowo dużo jest także programów dedykowanych jednocześnie uczniom i studentom.

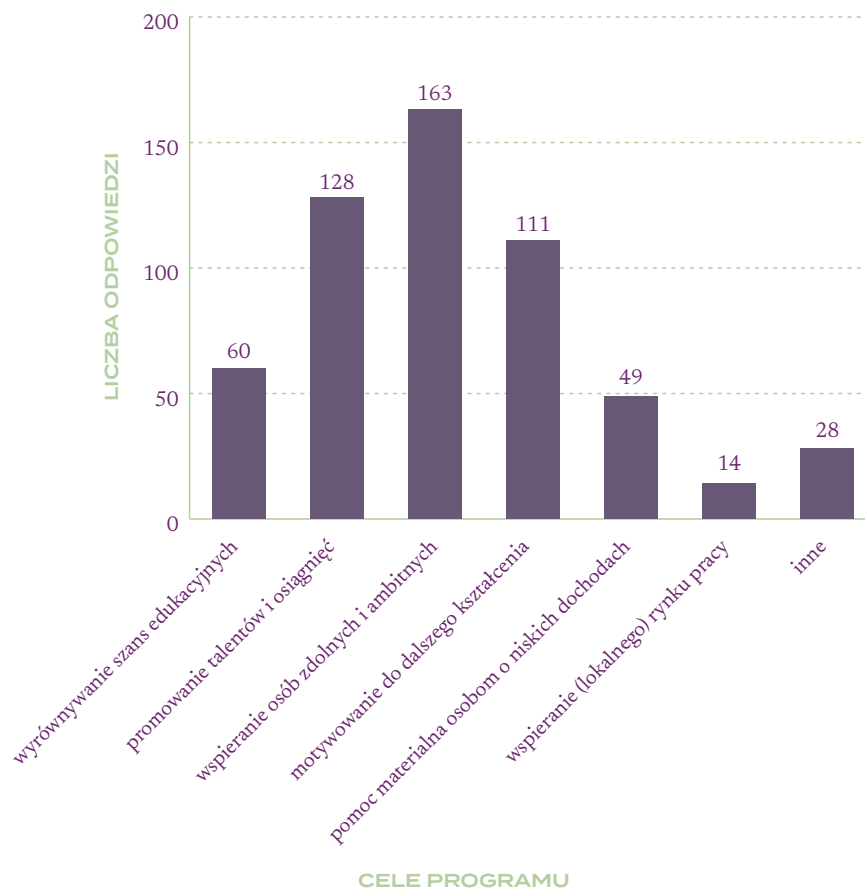
GRUPY DOCELOWE BADANYCH PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

Ankietowane organizacje pytaliśmy także o **liczbę stypendystów, którzy otrzymali ich wsparcie stypendialne w ramach ostatniego zakońzonego naboru**. Najczęściej wskazywano na kategorię **uczniów: aż 130 badanych instytucji przyznało stypendia w sumie 15 360 uczniom**. Za nimi uplasowali się studenci: **74 instytucji wskazało, że w ostatnim naborze przyznało wsparcie łącznie 2 879 studentom**.

6. Jaki jest cel badanych programów stypendialnych?

Organizatorom badanych programów najczęściej przyświecają następujące cele:

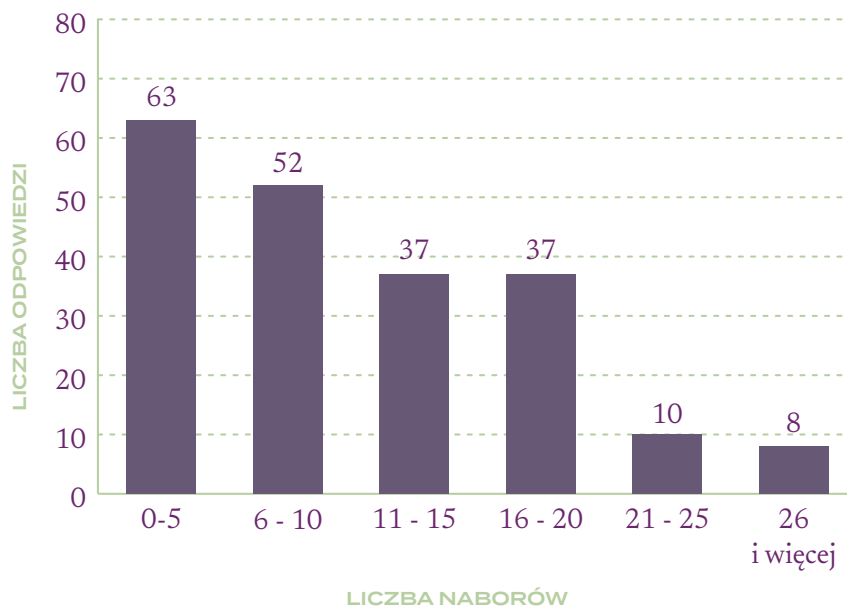
- **wspieranie osób zdolnych i ambitnych,**
- **promowanie talentów i osiągnięć,**
- **motywowanie do dalszego kształcenia.**

ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Jakie są cele Państwa programu stypendialnego?”

7. Ile naborów stypendiów zrealizowano dotychczas?

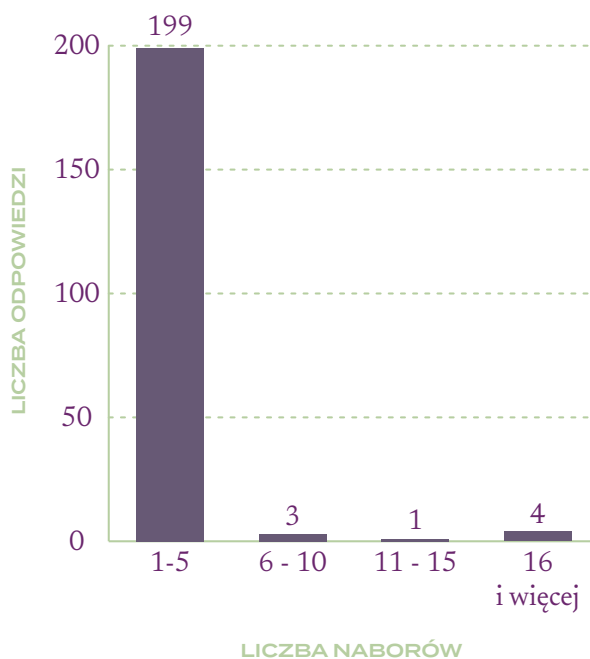
W pytaniu o dotychczasową liczbę zrealizowanych naborów do programu stypendialnego **najpopularniejszą odpowiedzią było 10** (20 odpowiedzi), zaś drugą najpopularniejszą odpowiedzią było 5 (18 odpowiedzi). Średnia wszystkich odpowiedzi wyniosła ponad 11.

LICZBA NABORÓW DO PROGRAMU STYPENDIALNEGO ZREALIZOWANYCH DOTYCHCZAS

8. Jak często prowadzone są nabory do programów stypendialnych?

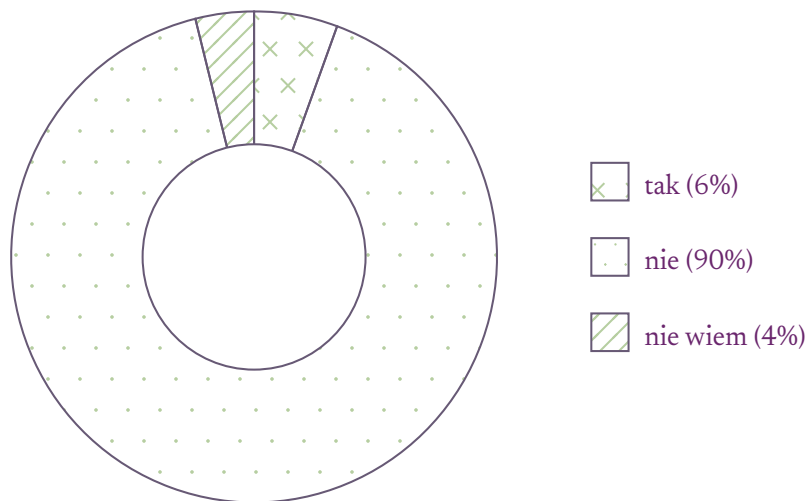
W przypadku liczby naborów stypendialnych w ciągu roku, **najczęstsza odpowiedź to jeden, coroczny nabór.**

LICZBA NABORÓW DO PROGRAMU STYPENDIALNEGO W CIĄGU ROKU

9. Czy badane programy są stabilne (realizowane systematycznie)?

Ponad 90% badanych organizacji zadeklarowało, że ich program nigdy nie został wstrzymany z przyczyn od nich niezależnych. Ten fakt jest bardzo pozytywny.

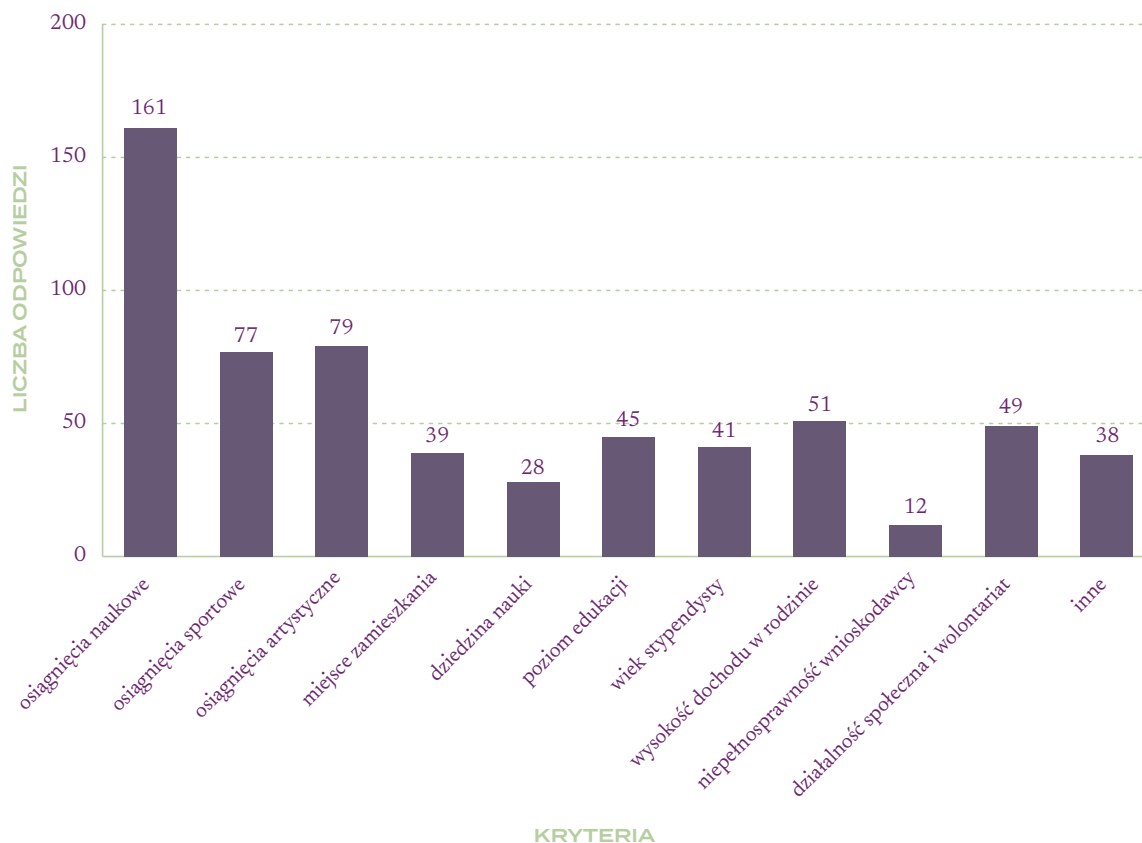

PROCENTOWY ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Czy nabór do programu stypendialnego został kiedykolwiek odwołany z przyczyn niezależnych od Państwa, jako organizatora programu stypendialnego (np. wycofanie się partnera programu, brak środków finansowych, przyczyny formalne)?”

10. Jakie są kryteria przyznawania stypendiów?

Najczęściej wymienianymi kryteriami są:

- **osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe,**
- **wysokość dochodu w rodzinie,**
- **działalność społeczna i wolontariat kandydatów.**

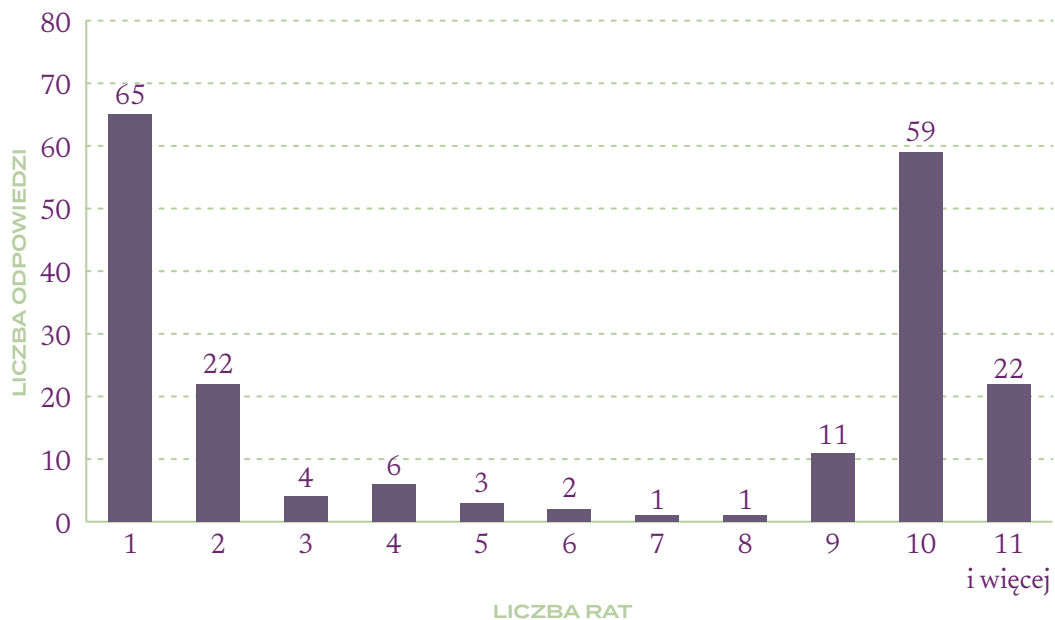
ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Jakie są kryteria przyznawania stypendium?”

11. Jakie są formy wsparcia stypendialnego?

Zdecydowana większość badanych instytucji przyznaje stypendia finansowe, przekazując określoną kwotę na konto beneficjenta. Niekiedy mamy też do czynienia m.in. z **pokryciem kosztów podręczników/innych pomocy dydaktycznych, kursów językowych czy wyjazdu/wycieczki/wakacji.**

12. W ilu ratach przyznawane są stypendia finansowe?

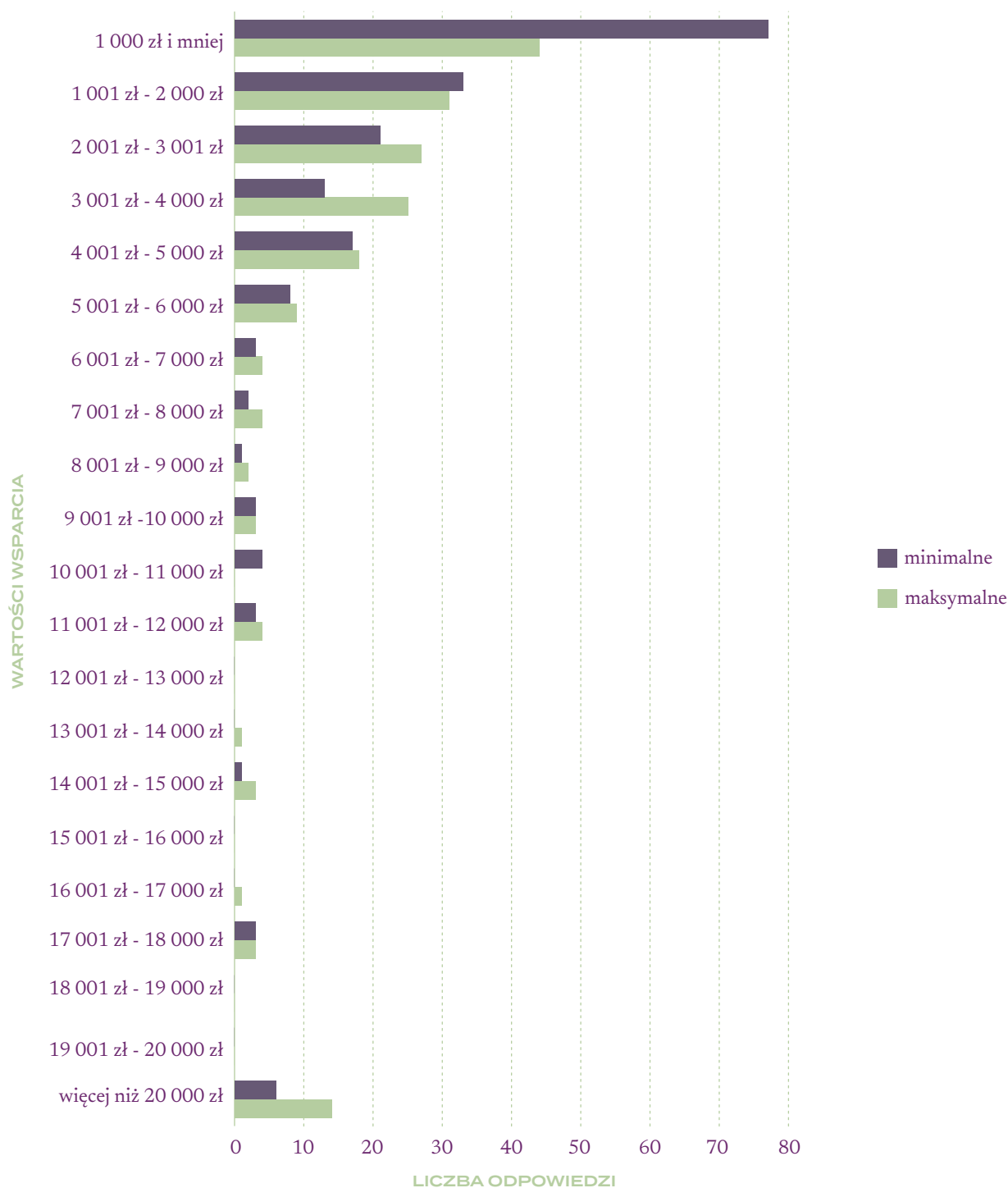
Z ankiet dowiedzieliśmy się, że **najczęściej stypendium finansowe przyznawane jest jednorazowo (jedna rata stypendium)**. Drugą najchętniej wybieraną odpowiedzią było przekazywanie wsparcia finansowego w postaci 10 transz, zaś trzecia odpowiedź dotyczyła 2 rat stypendium.

ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Prosimy o podanie liczby rat, w których przyznawane jest stypendium (przez cały okres trwania wsparcia).”

13. Ile wynosi stypendium dla jednej osoby?

W pytaniu o najniższą wysokość stypendium średnia wniosła **3 884,11 złotych**, najmniejszą deklarowaną kwotą było 50 złotych, zaś najwyższą – 40 000 złotych. Zaś w pytaniu o najwyższą wysokość stypendium średnia wniosła **8 785,56 złotych**, natomiast najniższą wpisaną wartością było 200 złotych, a najwyższą – aż 350 000 złotych.

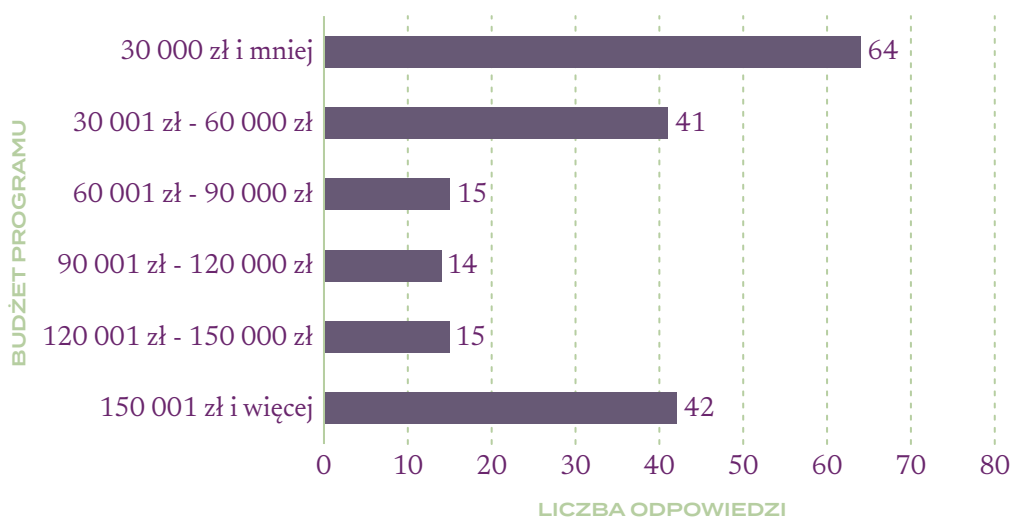

ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Jaka była minimalna i maksymalna wartość całkowitego wsparcia finansowego dla jednego stypendysty w ostatnim zakończonym naborze?”

14. Jaki jest budżet badanych programów stypendialnych?

Z deklaracji ankietowanych wynika, że całkowity budżet programu stypendialnego w ramach jednego naboru (chodzi o kwotę przeznaczoną na stypendia wraz z kosztami organizacyjnymi i administracyjnymi) najczęściej ma wysokość **40 000 złotych**, zaś **średnia z zebranych odpowiedzi wynosiła 443 351,86 złotych**. Mediana to **50 000 złotych**.

Wszystkie organizacje, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie zadeklarowały łącznie budżet o wysokości ponad 85 mln złotych.

BUDŻETY PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

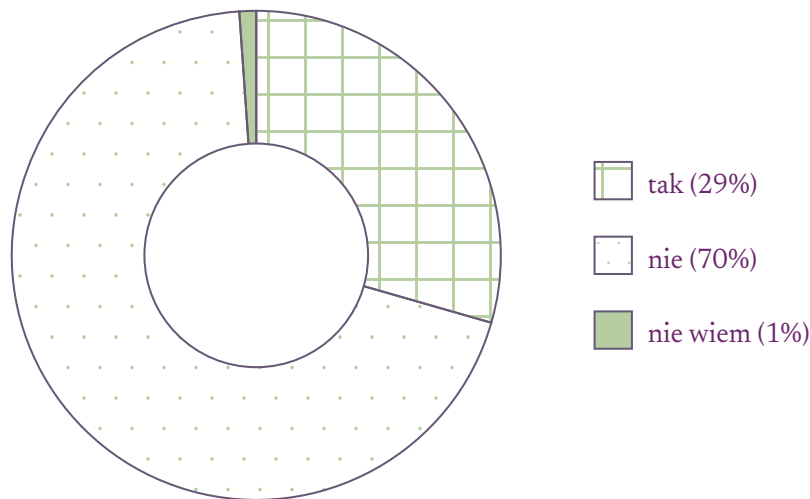
15. Jak popularne są badane programy stypendialne?

Popularność programów stypendialnych mierzona na podstawie liczby wniosków otrzymanych w ostatnim naborze jest niezwykle zróżnicowana. **Najczęściej organizatorzy otrzymywali 10, 15 lub 30 wniosków w naborze**, kilka instytucji uzyskało ponad 1 000 wniosków podczas ostatniej rekrutacji, a **jeden program otrzymał aż 20 000 zgłoszeń**.

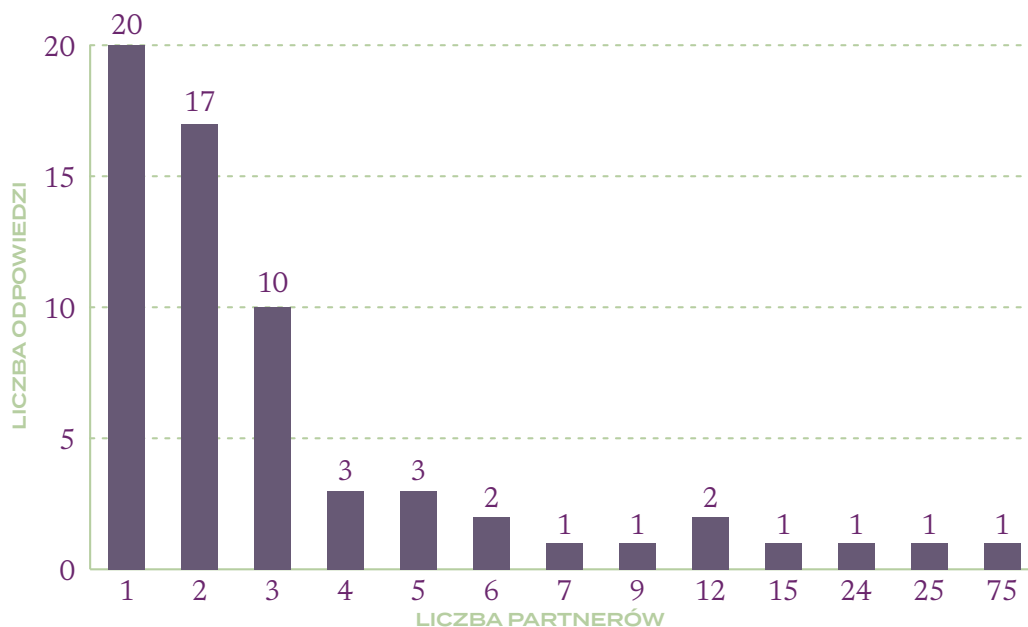
16. Czy programy stypendialne są realizowane w partnerstwie?

Wśród ankietowanych organizacji **większość nie zadeklarowała realizacji programu w partnerstwie z innymi podmiotami.**

PROCENTOWY ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE „Czy program jest prowadzony w partnerstwie z innymi podmiotami?”

Pośród organizacji, które zadeklarowały współpracę z innym podmiotami, **najczęściej chodzi o jednego partnera**, a na **drugim miejscu wymieniano dwóch**. Dwie organizacje wskazały na współpracę z ponad 20 podmiotami, a jedna instytucja tworzy koalicję aż 75 współrealizatorów.

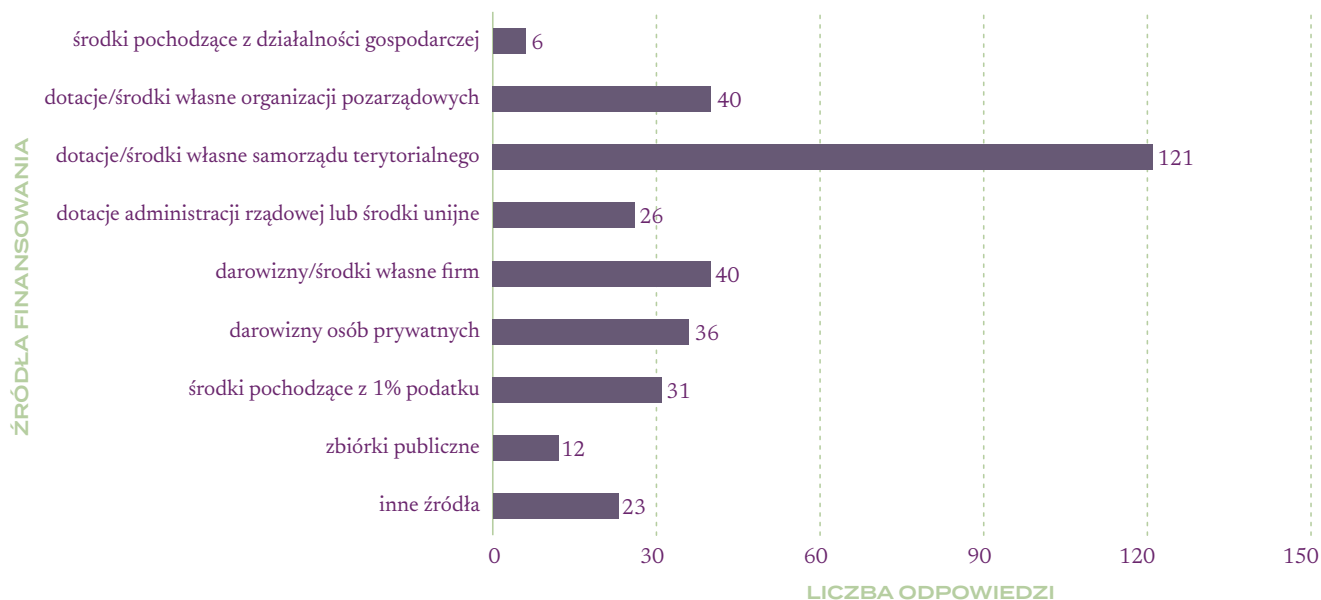

LICZBA PARTNERÓW PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

Partnerami badanych programów są **najczęściej organizacje pozarządowe, firmy i jednostki samorządu terytorialnego.**

17. Jakie są źródła finansowania badanych programów stypendialnych?

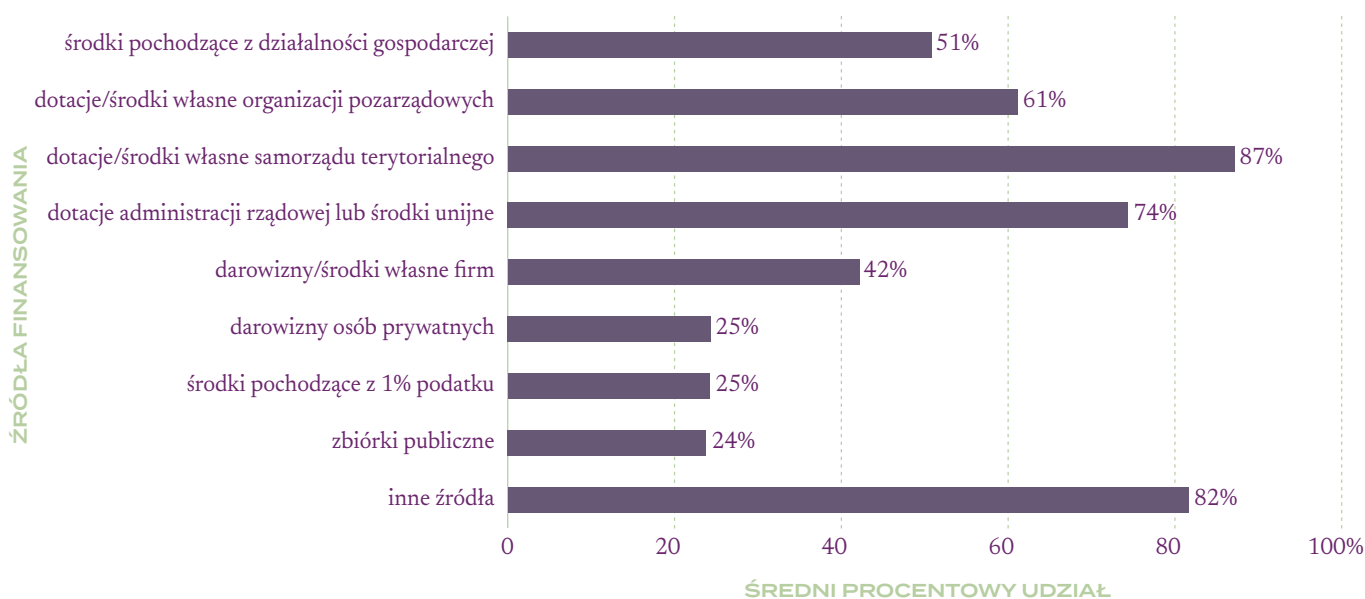
W odpowiedzi na to pytanie najczęściej wymieniano **dotacje/środki własne samorządu terytorialnego, dotacje/środki własne organizacji pozarządowych oraz darowizny/środki własne firm. Istotne znaczenie odgrywiają też darowizny od osób prywatnych oraz środki z 1% podatku.**

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

18

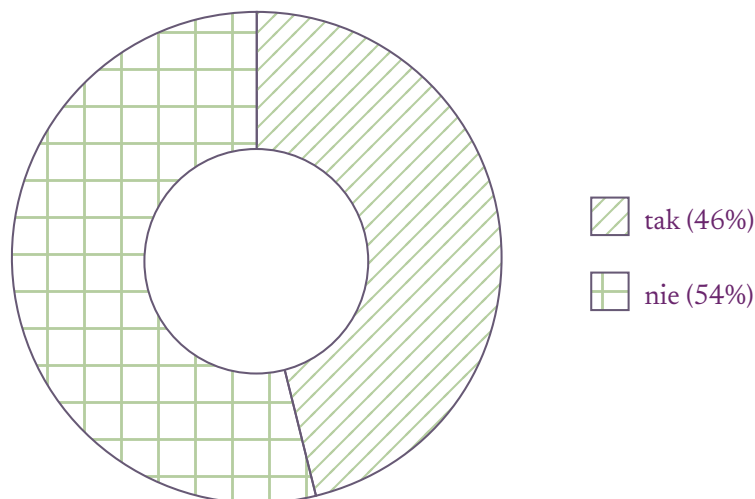
W ankiecie prosiliśmy także respondentów o wskazanie orientacyjnego **procentowego udziału poszczególnych źródeł w finansowaniu ich programu.** Wynika z niego, że **istotne znaczenie mają środki publiczne.** Co więcej, **duży udział mają źródła finansowania związane z działalnością organizacji pozarządowych** (dotacje bądź środki własne, darowizny indywidualne, zbiórki publiczne czy środki z 1%).

ŚREDNI PROCENTOWY UDZIAŁ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH

18. Czy pandemia wirusa COVID-19 wpłynęła na realizację programów stypendialnych?

Co ciekawe, **ponad połowa badanych instytucji zadeklarowała, że pandemia nie wpłynęła na realizację ich programu.**

CZY PANDEMIA COVID-19 WPŁYNEŁA NA REALIZACJĘ PROGRAMU STYPENDIALNEGO BADANYCH INSTYTUCJI?

Niektóre organizacje **wprowadziły nowe rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji programu stypendialnego, zmieniły sposób składania wniosków, straciły część dotychczasowych źródeł finansowania stypendiów, przesunęły harmonogram naboru/edycji czy zmieniły kryteria przyznania wsparcia.** Cieszy fakt, że kilka organizacji wzmocniło zaś swoje inicjatywy poprzez **nawiązanie współpracy z nowymi partnerami, pozyskanie nowych źródeł finansowania i zwiększenie wysokości przyznawanych stypendiów.**

19

W JAKI SPOSÓB PANDEMIA COVID-19 WPŁYNEŁA NA REALIZACJĘ PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH ANKIETOWANYCH INSTYTUCJI?

Podziękowania

Jako zespół Fundacji Dobra Sieć składamy **serdeczne podziękowania wszystkim organizacjom, które przyczyniły się do powstania tego raportu: Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz ponad 200 instytucjom, które wypełniły ankietę online.**

W sposób szczególny **dziękujemy także dr Michałowi Litwińskiemu**, z którym stworzyliśmy przyjazne dla odbiorców i precyzyjne narzędzie badawcze.

Składamy także **podziękowania dla organizacji biorących udział w naszej diagnozie.** Dzięki wnikliwym uwagom i sugestiom Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości, Centrum Myśli Jana Pawła II, Fundacji BNP Paribas oraz Edukacyjnej Fundacji im. Romana Czerneckiego mogliśmy ulepszyć ankietę internetową, by w jak najwyższym stopniu spełniała oczekiwania i odpowiadała potrzebom organizatorów stypendiów.

Nieustannie **jesteśmy też wdzięczni wszystkim organizatorom stypendiów społecznych**, dzięki którym wiele tysięcy osób rocznie może rozwijać talenty, kontynuować edukację, uzyskać wsparcie w trudnej sytuacji oraz poczuć się docenionym.

Opracowanie: Aleksandra Belina, Małgorzata Stradomska-Kalinka, Anna Weksej

Konsultacja metodologiczna, tworzenie narzędzi badawczych:

dr Michał Litwiński, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Redakcja i korekta: Agnieszka Garcarek-Sikorska

Projekt i skład: Anna Weksej

Wydawca:

Fundacja Dobra Sieć
ul. Marszałkowska 20/22 lok. 41
00-590 Warszawa

www.mojestypendium.pl

www.dobrasiec.org

www.facebook.com/mojestypendiumpl

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Publikacja została sfinansowana przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

www.mojestypendium.pl

